

Vejrforholdene i oktober måned 1952.

Udarbejdet på grundlag af Det danske meteorologiske Instituts månedsoversigt over vejrforholdene.

Oktober 1952 havde overvejende nordøstlige vinde med temmelig køligt vejr og meget stor nedbør. I simpelt gennemsnit fik Jylland-Øerne 116 mm mod normalt 66 mm, d. v. s. 76 pct. for meget. Beregnet under hensyn til det areal, hver nedbørstation dækker, er nedbørmængden opgjort til 121,8 mm eller 78 pct. over normalen, der er 68,4 mm. Temperatures landsgennemsnit blev kun 7,0 °, hvilket er 1,1 ° under normalen.

Kun enkelte gange konstateredes større temperatursvingninger, navnlig i månedens begyndelse. København havde kun 8 og Tarm 9 døgn med over normal middeltemperatur, og heraf var henholdsvis kun 1 og 4 varme døgn de to steder. Begge steder havde 9 kolde døgn, hvoraf de 3 i Tarm var meget kolde.

De højeste temperaturer indtraf den 1., 2. og 27., hvor ca. 12 ° var det højeste i Nordjylland og 13—15 ° i de øvrige dele af landet. De laveste temperaturer forekom i Jylland navnlig den 12.—13. og den 19., hvor der målttes 2—3 ° frost. På Øerne var der kun undtagelsesvis over 1 ° frost i dagene 13. og 21. Kysterne og småøerne var gennemgående frostfri. Det højeste månedsminimum havde Keldsnor på Langeland med 4,0 °.

Middeltemperaturen lå gennemgående på 6—7 ° i Nørrejylland, dog lidt højere ved kysterne. I Sønderjylland og på Fyn og Sjælland var der ca. ½ ° mildere, medens de sydlige øer havde 7—8 ° som middel. Varmest var der i Tyborøn, Kegnæs, Skjoldnæs og Christiansø, der havde 8,1 °, mens der var køligst i Fruerhøj og Søvang med kun 5,9 ° som middeltemperatur.

Den absolut højeste temperatur, 15,9 °, målttes ved Ll. Dyrehavegaard den 1., og den absolut laveste, ÷ 5,3 °, aflæstes i Fruerhøj plantage den 19. Frostdagenes antal blev i gennemsnit 1,5 mod normalt 2,9.

Den usædvanligt store nedbør var især fremherskende i landets vestlige egne, idet Jylland med 134,5 mm fik 84,5 pct. over normalen, medens Øerne nåede 92,6 mm eller 59 pct. for meget. Bornholm fik endog 112 pct. over normalen. For amterne varierede nedbørmængden fra 155,8 mm i Aarhus amt til 75,4 mm i Københavns amt. At nedbøren har været stor fremgår bl. a. deraf, at Bornholm ikke har haft så stor oktobernedbør siden 1939, og for Jylland-Øerne skal man helt tilbage til 1934 og 1932, hvor der målttes henholdsvis 117 og 140 mm.

Nedbørens afvigelse fra normalen.

	Nedbør mm	Normal 40 år	Afv. i pct. af normalen
Hjørring amt	112	69	+ 62
Thisted »	141	82	+ 72
Aalborg »	123	64	+ 92
Viborg »	150	68	+121
Randers »	140	62	+126
Aarhus »	156	68	+129
Vejle »	136	74	+ 84
Ringkøbing »	147	78	+ 88
Ribe »	129	83	+ 55
Sønderjylland	116	77	+ 51
Odense amt	103	61	+ 69
Svendborg »	95	66	+ 44
Langeland	84	60	+ 40
Samsø	115	53	+117
Holbæk amt	82	54	+ 52
Sorø »	83	55	+ 51
Frederiksborg »	86	55	+ 56
Københavns »	75	54	+ 39
Præstø »	105	58	+ 81
Maribo »	103	61	+ 69
Bornholm	125	59	+112

Der forekom ingen dage, der var nedbørfri over hele landet. Jylland havde 7 og Øerne kun 2 dage med ubetydelig nedbør. Dog havde Bornholm 6 dage, der var så godt som nedbørfri. Den højeste månedssum havde Hadsten med 189,3 mm, og den laveste: 51,0 mm på Trekroner. Størst nedbør i et døgn, 47,3 mm, målt den 2. i Vandel.

Nedbørdagenes antal blev i gennemsnit 23, normalt 15, varierende fra 25 i Aarhus amt og Bornholm til 20 i flere områder.

Oktober måneds vejrforhold gjorde efterårsarbejdet, navnlig roeoptagningen, meget besværlig, og jorden var så opblødt, at det mange steder var umuligt at bruge roeoptagerne og at køre på markerne med traktorer, vogne og tungere redskaber og maskiner.

Tåge forekom (ved 24 fyr) gennemsnitlig kun 2 dage, normalt 6. Torden hørtes på ialt 13 dage, normalt 9, dog kun een gang øst for Storebælt (ved Helsingør den 30.). Den 25.—26. var der heftig og udbredt torden på Fyn.

Soltimernes antal blev ringe. I gennemsnit for Jylland-Øerne blev det kun 56 mod normalt 100, hvilket er det mindste antal i oktober siden 1914 og 1903, da det var henholdsvis 46 og 44. Antallet varierede fra 91 ved Lyngvig til 40 ved Næsgaard og 36 i København.

Mindre meddelelser.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs legater for landbrugsstuderende.

Forpagter Bokelmanns legat. Inspektør N. P. J. Buus legat (kun for Landhusholdningsselskabets elever). *Etatsraad P. Feilbergs legat* (kun for islandske studerende). *Godsejer V. A. Goldschmidts legat* for landbrugsstuderende. *Proprietær J. H. Holms legat* (kun dette legat kan søges af kvinder). *Jægermester, forpagter Frants Skovs legat* samt »Fond til Landmænds Uddannelse«.

Renterne af de pågældende legater, der alle bestyres af Landhusholdningsselskabet, skal anvendes til videregående uddannelse af unge mænd, fortrinsvis til følgende formål:

a) Studium i landbrugsvidenskabelig retning på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, b) Deltagelse i kursus på en landbrugsskole, c) Forberedelse til eksaminer, til hvilke der fordres kundskaber, som direkte eller indirekte kan blive legatnyderen til nytte ved hans senere virksomhed ved landbruget, d) Landøkonomiske studierejser i ind- og udland, e) Udførelse af videnskabelige eller praktiske arbejder, der kan bidrage til legatnyderens uddannelse i landbruget.

Til ansøgning benyttes et fælles skema, der fås i *Det kgl. danske Landhusholdningsselskab*, Rolighedsvej 26, København V., og skal være tilbagesendt inden 1. februar 1953.

Tabel til beregning af ydelse i de danske kontrolforeninger.

Den nye regnskabsform i kontrolforeningerne har medført, at de tidligere tabeller til udregning og afstemning af ydelsestallene ikke længere kan benyttes. I den anledning har De danske Kontrolforeningers Landsudvalg ladet fremstille et nyt tabelværk, der på sine 144 sider indeholder de tabeller, som der er brug for i det daglige kontrolforeningsarbejde ved beregning af ydelsen, ved afstemningen af regnskabet i årets løb og ved udregningen af besætningens gennemsnit ved årets slutning.

Der findes således en mælkeberegningstabel, en tabel til aflæsning af kg smørfedt og kg 4 pct. mælk samt en afstemningstabel for 4 pct. mælk. Endvidere findes en smørberegningstabel, en tabel til aflæsning af antal årskøer samt 2 tabeller til aflæsning af henholdsvis g 4 pct. mælk og g smør i et kg mælk ved varierende fedtprocenter.

Tabelværket koster 25,70 kr. og fås fra de 5 provinsielle bogtrykkerier, der forsyner kontrolforeningerne med de forskellige regnskabsbøger m. v.

Tørstofindholdet i rodfrugter i 1952.

Gennem Statens Planteavlsudvalg er der ved forstander J. C. Lunden, Statens forsøgsstation, Lyngby, indsamlet materiale fra statens forsøgsstationer, forædlingsvirksomheder, laboratorier, lokale markforsøg, kontrolforeninger m. fl. til belysning af rodfrugternes tørstofindhold.

På grundlag af resultater fra undersøgelse af 4780 roeprøver i 1952 er der beregnet følgende gennemsnitlig tørstofprocent i rodfrugterne samt tilsvarende kg roer til 1 f. e. à 1,1 kg tørstof og kg kartofler à 1 kg tørstof:

	Tørstofprocent		kg roer til 1 f.e.	
	Øerne	Jylland	Øerne	Jylland
Kålroe, Wilhelmsburger	11,5	12,0	9,5	9,2
» , Bangholm	11,7	12,7	9,4	8,7
» , Rekord	13,5	13,9	8,1	7,9
Barres, Strynø og Ferritslev	12,6	13,7	8,7	8,0
» , Øtofte og Øtofte Nova	15,7	16,2	7,0	6,8
Fodersukkerroe, Hvid Strynø	14,9	15,6	7,4	7,0
» , Gul Dæno og Pajbjerg Korsroe	16,8	16,7	6,5	6,6
» , Rød og Gul Øtofte	18,1	18,5	6,1	6,0
» , Pajbjerg Rex	19,0	19,6	5,8	5,6
Sukkerroe til foder	19,8	20,8	5,6	5,3
Turnips	9,9	9,4	11,1	11,8
Spisekartofler: Bintje og Up to date	20,8	20,3	4,8	4,9
Foderkartofler: Deodara, Alpha og				
Odin	23,1	21,4	4,3	4,7
: Dianella	26,0	23,4	3,8	4,3
: Robusta	28,2	25,2	3,5	4,0

I forhold til gennemsnittet for femåret 1947—51 er i 1952 tørstofindholdet på Øerne omkring 0,5 pct. højere i kålroe, runkelroe og fodersukkerroe, og i Jylland godt 0,5 pct. højere i kålroe, 1 pct. højere i fodersukkerroe og 1½ pct. højere i runkelroe end gennemsnittet for foregående femår, medens tørstofindholdet i kartofler på øerne er 1 pct. og i Jylland 1—2 pct. under gennemsnittet.

Inden for landsdelene varierer tørstofindholdet i rodfrugterne en del af de stedlige dyrkningskår og sygdomsangreb. På Stevns og i Sydvestsjælland er tørstofindholdet i fodersukkerroe og sukkerroe omkring 1 pct. under gennemsnittet for Øerne, og i Horsensengen er tørstofindholdet i kålroe og foderbeder 1—1½ pct. under gennemsnittet for Jylland.

Stigende osteeksport til U. S. A.

Med særlig interesse har man i efterårsmånederne fulgt udviklingen på det amerikanske ostemarked, idet eksporten af Samsø ost og Dansk Emmenthaler ost til U. S. A. blev frigivet den 1. juli. I en nylig offentliggjort eksportstatistik oplyses det, at den danske U. S. A.-eksport af Samsø ost er godt og vel firedoblet, mens Emmenthaler eksporten er seksdoblet.

Dog er det ikke overvældende mængder, der er tale om. I månederne april—juni eksporteredes 13 800 kg Samsø og 6 129 kg Dansk Emmenthaler til U. S. A. I de følgende 3 måneder efter frigivelsen steg disse tal til ca. 52 350 kg Samsø og ca. 36 300 kg Dansk Emmenthaler.

Den danske ostetype, der spiller den største rolle på det amerikanske marked, er dog Danablu, men salget er stadig underkastet skrappe restriktioner, selv om de er mildnet lidt. Nu da restriktionerne for bl. a. Samsø osten er bortfaldet i U. S. A., vil man gøre en energisk indsats for at få også denne ostetype indarbejdet på markedet derovre i en vellagret udgave.

Pakkesmør i stedet for drittelsmør også til eksport.

Hidtil er langt den overvejende del af det danske smør til England leveret i dritler, men skærpede hygiejniske krav og de nye selvbetjeningsbutikker har medført, at den engelske smørhandel i stigende grad går over til pakkesmør. Omkring $\frac{2}{3}$ af smørret i de engelske butikker udleveres i ompakket stand, og det har ikke altid været en tilfredstillende foranstaltning set fra et dansk synspunkt.

På baggrund heraf har De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation givet tilslutning til, at der af Smøreksportudvalgets midler stilles indtil 2 mill. kr. til rådighed for etablering og forsøgs-mæssig drift af en pakke- og kærnecentral for eksportsmør. Hvis forsøget falder heldigt ud, kan det ventes, at dansk smør til England efterhånden bliver pakket lige fra kærnen i ensartede aluminiumspakninger forsynet med lurmærket og betegnelsen: Dansk smør.

Som det foregår i øjeblikket, er det til skade for det danske smørs renommé. Dansk mejeribrug har ingen kontrol med, hvad der foregår med smørret under ompakningen. Det kan f. eks. blandes med smør af ringere kvalitet. Og der er heller ingen kontrol med, hvor lang tid det henligger på lagrene.

Det skulle den pågældende standardpakning inden eksporten kunne forebygge.